

Oponentský posudek

Diplomová práce: „Novoidealistická estetika“ Jaroslava Hrubana

Autorka: Martina Hanáčková

Diplomová práce Martiny Hanáčkové zkoumá vybrané estetické studie Jaroslava Hrubana. Této pozoruhodné postavě české meziválečné estetiky nebyla dlouho věnována větší pozornost. Teprve zásluhou diplomantčiny školitelky a pořadatelky hrubanovské konference, doc. Foglarové, se situace výrazně zlepšila. Volba tématu diplomové práce se z tohoto hlediska jevila mimořádně vhodná, slibovala významné prohloubení našich znalostí Hrubanova estetického systému, a to přesto, že se diplomantka rozhodla soustředit, aniž tuto změnu zohlednila v názvu práce, na jediný pojem: estetickou hodnotu. Takové zúžení bylo přínosné. Vždyť Hruban se problematikou estetické hodnoty opakovaně zabíral po celý život. Vhodný byl i výběr rozebíraných textů: zatímco ve spisu *Dantův „pozemský ráj“* sice byla pro Hrubana problematika estetické hodnoty důležitá, ale ne ústřední, rozebíral ji v souvislosti s Dantem a Božskou komedií, v pozdější práci *Základy estetické hodnoty* se stala hlavním tématem. Jak si autorka poradila s vytčeným cílem?

Výsledek – bohužel - není zcela uspokojivý. Předložený text je v zásadě pouhým parafrázováním (ne vždy přesným, např. s. 28) Hrubanových stanovisek. Autorka se očividně bála s jeho názory soustavněji pracovat, vykládat je, porovnávat, vsazovat do širších dobových souvislostí, českých i mezinárodních. Hrubanovy texty přitom po takových výkladech přímo volají, neboť jsou doslova prošpikované domácí i cizojazyčnou odbornou literaturou, navíc vzbuzovaly i trvalou polemiku ze strany nespírituálních estetiků na čele s Karlem Čapkem. V práci marně hledáme nejen odpovědi, ale – což bylo dle mého soudu pro její nedostatečné vyznění rozhodující – zejména otázky, které by směřovaly k odhalování základních rysů Hrubanovy estetiky. Diplomantka si např. vůbec nepoložila otázku, jak se vyvíjelo Hrubanovo pojetí estetické hodnoty, charakterizoval ho pomocí stále stejných pojmů, nebo se jeho charakteristiky lišily a proč. Neučinila tak přesto, že výchozí situace – srovnání dvou textů z různých období – k takovému zamyšlení samovolně vybízí. Zcela pak odhlédla od srovnání Hrubanových názorů na estetickou hodnotu v českém a mezinárodním filozofickém kontextu (téma hodnot bylo v meziválečném období přece důležité nejen pro Hrubana). Neschopnost ve větší části výkladu postoupit za pouhé parafrázování výstižně ilustruje 8. kapitola nazvaná *Novoidealismus?*, ve které se diplomantka snažila doložit novoidealistický ráz Hrubanových názorů nikoli jejich rozborem, nýbrž poukazem na fakt, že mu byl názorově blízký Josef Kratochvíl, který sám sebe označoval za novoidealistu! Absence hlubších výkladů, jakkoli si uvědomuji jejich složitost vzhledem k hutnosti Hrubanova způsobu psaní a jeho obdivuhodné sečtělosti, práci škodí. Tápání se projevilo i v samotném uspořádání textu: některé kapitoly nijak nesouvisí se sledovaným tématem (zejména pasáže věnované Dantovi, např.

kapitola o biblické exegesi a Božské komedii, s. 17-18, tématem diplomové práce přece nebyl Dante, nýbrž Hruban!), výklad často přerušují vsuvky, nemající souvislost s předchozími rozbory (např. s. 32 poslední odstavec), některé kapitoly vůbec nepojednávají o tématu vytčeném v jejich názvu (např. kap. Hruban a Dante).

Shrnuji: Splněny byly všechny předpoklady, aby diplomantka ze zvoleného tématu vydobyla víc, než se jí podařilo. Přesto práci neztracuji, je psána kultivovaným jazykem, je z ní patrné zaujetí autorem stejně jako snaha rehabilitovat krajana, práce dále svědčí o patřičném seznámení s odbornou literaturou a dostatečné schopnosti jejího použití, autorka v zásadě pochopila zkoumané prameny.

Práci doporučuji k obhajobě.

Prof. PhDr. Tomáš Hlobil, CSc.